

Prof. dr hab. Andrzej Rokita

Akademia Wychowania Fizycznego
im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Justyny Żurowskiej-Cegielskiej

**pt.: „Czynniki gry determinujące poziom mistrzostwa sportowego
w Eurolidze koszykarek w latach 2010-2019”**

Przedstawiona do recenzji praca dotyczy niezwykle ważnego problemu jakim są czynniki determinujące poziom mistrzostwa sportowego. Autorka poddała analizie efektywność gry drużyn Euroligi kobiet na przestrzeni 10 sezonów w latach 2010-2019.

Celem badań było określenie strukturalnych elementów gry determinujących poziom mistrzostwa sportowego w koszykówce kobiet na wysokim poziomie rywalizacji z uwzględnieniem tych czynników, które mają największy wpływ na jej wynik. Drugim celem pracy było określenie znaczenia wyznaczonych czynników gry w poszczególnych sezonach (w latach 2010-2019). W ten sposób Autorka zamierzała określić zmiany jakie zaszły w tym obszarze w wybranym przedziale czasowym.

Koncepcja pracy

Przyjęta przez Autorkę koncepcja pracy jest poprawna. Rozprawa doktorska zawiera wstęp, dziesięć rozdziałów, streszczenie w języku polskim i angielskim, bibliografię, wykaz tabel i wykresów.

Rozdział 1 „Koszykówka – ewolucja gry”. Autorka opisała skrótnie historię koszykówki. W kolejnym, dokonała analizy uwarunkowań wyniku sportowego w koszykówce. Pierwsze i ostatnie zdanie w tym rozdziale zaskoczyło Recenzenta. Chciałbym na ten temat porozmawiać podczas obrony pracy doktorskiej: „Współcześnie istotnym wskaźnikiem poziomu dyscypliny sportowej jest jej popularność, (...) sędziowie w obecności kibiców gospodarzy traktują miejscowy zespół nieco inaczej”. W rozdziale 3 Doktorantka opisuje rozwój metod analizy gry. W kolejnym - system rozgrywek Euroligi kobiet (wymienia zespoły, które brały udział w rozgrywkach w latach 2010-2019, przedstawia klasyfikację końcową

w poszczególnych latach). Drobną błąd wkraść się w tabelach 7 i 8 w opisie kraju zespołu z Pragi (zamiast Czech jest Polska). Rozdział ten kończy tabela z zespołami, które zwyciężały w Eurolidze w latach 2010-2019 (najczęściej były to zespoły z Rosji). Te cztery rozdziały zajmują 32 strony i stanowią dobrą podstawę do opisu problemu badawczego, który Autorka przedstawia w świetle literatury w rozdziale 5 (i czyni to dobrze). Zastanawiającym dla Recenzenta jest dość swobodne podejście przywoływanych autorów prac naukowych (Sampaio 2006) i Moreno i wsp. (2013) do podziału meczy na wyrównane (balanced games) oraz ze znaczną przewagą (unbalanced games) oraz zrównoważone i niezrównoważone kwarty. Pierwszy z Autorów przyjmuje podział dla różnic punktów rezultatu końcowego 12, a drugi 6 w kwarcie? Czy mogłaby Pani odnieść się podczas obrony pracy doktorskiej do tych dwóch prac i przybliżyć Recenzentowi z czego może wynikać przyjęte kryterium przez jednego i drugiego Autora? W rozdziale 6 Doktorantka opisuje cele badań, stawia pytania oraz hipotezy badawcze. Szkoda, że pytanie badawcze drugie jest pytaniem zamkniętym, zaczynającym się od słowa: „Czy”. Tak sformułowane pytanie prowokuje do odpowiedzi „TAK” lub „NIE”. Wydaje się, że Autorka poszukiwała odpowiedzi na pytanie: Jakie nastąpiły istotne zmiany dotyczące ...? Rozdział 7 obejmuje opis materiału badawczego, metod badań i metod analizy statystycznej. Kolejny rozdział (z czterema podrozdziałami) dotyczy analizy wyników badań. Analiza wyników badań (pomimo tego, że jest dość szczegółowa) przedstawiona jest w sposób czytelny, z powołaniem na informacje zawarte w tabelach i wykresach. Czy mogłaby Autorka wyjaśnić informacje zawarte w pierwszych zdaniach na stronach 55-69 vs tabele 23-25? Czy mogłaby Autorka także pokusić się o wyjaśnienie wyników testu post-hoc dla zmiennej Przewinienia suma w latach 2010-2019 (tabela 46)? Co mogło być powodem takich wyników? W rozdziale 9 Autorka przeprowadza dyskusję, w której syntetycznie opisuje uzyskane wyniki i porównuje je z doniesieniami innych badaczy. W dyskusji zauważamy refleksyjną badaczkę, która potrafi dostrzec inne czynniki wpływające na wynik sportowy, niż tylko te, które były przedmiotem Jej analizy: „... wysokość budżetu, a co za tym idzie siły i głębi składu drużyn w poszczególnych sezonach, strategii i taktyki gry, umiejętności sztabu szkoleniowego, a zwłaszcza trenera głównego, poziomu sportowego przeciwników, liczby kontuzji, kalendarza rozgrywek oraz zmian w składzie drużyny i przeciwników. (...) Oczywiście z dużą dozą ostrożności należy podchodzić do tego typu zabiegów statystycznych zwłaszcza w przypadku gier zespołowych mających charakter wielowymiarowej aktywności, której skutek jest uwarunkowany wieloma czynnikami”. Autorka dostrzega pewne ograniczenia przeprowadzonych badań (co jest niezwykle cenne). Uzasadnia niewielką liczbę zespołów uwzględnionych w analizie, strukturę dostępnych danych (analiza odnosi się do gry

ofensywnej), czynnik ludzki w procesie rejestrowania statystyk. Dyskusję kończy opisem wpływu pandemii i działań wojennych Rosji wobec Ukrainy rozpoczętych w 2022r na rywalizację w Eurolidze kobiet. Rozdział 10 zawiera wnioski (jak Autorka napisała) z przeprowadzonych badań (a w opinii Recenzenta są to odpowiedzi na postawione pytania badawcze – o czym również Autorka napisała). Dlatego też proszę o sformułowanie wniosku / wniosków (co nie jest łatwe) i przedstawienie go / ich podczas obrony pracy doktorskiej.

W pracy należy skorygować drobne błędy edytorskie i stylistyczne, które zaznaczyłem w tekście.

Pomimo drobnych uchybień i niedoskonałości Recenzent **bardzo pozytywnie ocenia pracę**. Zdaję sobie sprawę, że może zbyt krytycznie i czasami dość drobiazgowo odniosłem się do treści recenzowanej rozprawy doktorskiej, ale swoje sugestie umieściłem z „życzliwą krytyką” i dla dobra sprawy. Jak w każdej recenzji niektóre z moich uwag mają charakter dyskusyjny i Autorka może, ale też i nie musi się z nimi zgodzić.

Wnioski końcowe

Rozprawa doktorska Pani mgr Justyny Żurowskiej-Cegielskiej **jest niezwykle ciekawą pracą opartą na rzetelnie przygotowanych i przeprowadzonych badaniach**. Żałuję jedynie, że Doktorantka nie podjęła się opublikowania uzyskanych wyników w czasopismach naukowych np. w cyklu kilku prac – do czego namawiam. Moje uwagi krytyczne, często czysto techniczne, nie umniejszają absolutnie wartości pracy. W związku z tym stwierdzam, że oceniana przeze mnie rozprawa doktorska spełnia wymogi stawiane dysertacji doktorskiej i wnoszę do Wysokiego Senatu Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Wrocław, 20 lutego 2026 roku

Andrzej Rokita